

NEJCENNĚJŠÍ ZBOŽÍ NA SVĚTĚ: VAŠE OSOBNÍ ÚDAJE! JAK MŮŽETE CHRÁNIT SVÁ DATA?

- CZ24 News | 5. února 2023

Nikdy v historii lidstva neexistoval takový objem a rozmanitost dat o chování a takový výpočetní výkon pro sledování a předvídání lidského chování od jednotlivců až po populace.

S určitým zpožděním se v loňském roce k českému čtenáři dostalo mistrovské dílo profesorky [Shoshany Zuboffové](#), „**Věk kapitalismu dohledu: Boj o budoucnost lidstva u nové hranice moci**“.

Kniha s původním názvem „*The Age of [Surveillance](#) Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power*“ vyvolala v roce 2019 velkou pozornost. Popisuje, jak nás **globální technologické společnosti, jako jsou Google a Facebook, přesvědčily, abychom se vzdali svého soukromí v zájmu pohodlí**, jak osobní informace („data“) shromážděné těmito společnostmi využívají ostatní nejen **k předvídání našeho chování**, ale **také k jeho ovlivňování a korekcím**, a jak to má katastrofální důsledky pro demokracii a svobodu. To je „kapitalismus dohledu“ z názvu knihy, který Zuboffová definuje jako „nový ekonomický řád“.

Kapitalismus dohledu si jednostranně nárokuje lidskou zkušenost jako volně dostupnou surovinu, kterou převádí na behaviorální data. Přestože se pak některá využívají ke zlepšení produktů či služeb, zbytek se prohlásí za soukromě vlastněný behaviorální přebytek (behavioral surplus) – to **jsou data**, která přesahují rámec online využívání produktů a služeb. Může zahrnovat informace týkající se polohy, věku, profese, životního stylu, zvyků a řady osobních a profesních preferencí.

Již v roce 2011 upozornil profesor [Alex Pentland](#) ve své zprávě [Personal Data: The Emergence of a New Asset Class](#), že „směřujeme k síti světa, v níž mobilní komunikace, sociální technologie a senzory propojují lidi, internet a fyzický svět do jedné propojené sítě. Shromažďují **se datové záznamy o tom, kdo jsme, koho známe, kde jsme, kde jsme byli a kam plánujeme jít**. Typy, množství a hodnota shromažďovaných osobních údajů jsou obrovské: naše profily a demografické údaje od bankovních účtů přes lékařské záznamy až po údaje o zaměstnání. **Naše tweety, textové zprávy, e-maily, telefonní hovory, fotografie a videa i souřadnice našich reálných poloh.** Seznam se neustále rozšiřuje.

Technologické společnosti věděly, že veřejnost nikdy nepodpoří jejich shromažďování dat

V loňském roce Brusel představil zákon [o digitálních službách](#) a [digitálních trzích](#), dosud nejkomplexnější legislativu v oblasti technologií. Britský parlament v současné době projednává návrh zákona o bezpečnosti online. Zuboffová chce, aby to byly odrazové můstky. Dnes ji frustruje, že snahy o omezení technologických společností jsou tak roztříštěné.

„Máme fantastické vědce, výzkumníky, obhájce, kteří se zaměřují na soukromí, jiné, kteří se zaměřují na dezinformace, další, kteří se zaměřují na propojení s demokracií,“ sdělila Zuboffová novinám [Financial Times](#). Vědkyně uvádí, že v USA, které nemají federální zákon o ochraně soukromí, **je poloha lidí zveřejněna 747krát denně**. V EU, která má podle ní „nejlepší regulaci“, **je to 376krát**. „Je to lepší, ale zdaleka ne dost.“ Dále říká, že technologické společnosti věděly, že veřejnost nikdy nepodpoří jejich shromažďování dat. „Od samého počátku byly chápány jako věci, které musí být tajné, musí být před uživateli maskovány, aby nevyvolaly odpor.“

Pokémon Go

Hra Pokémon Go byla ze společnosti Google vyčleněna jako [Niantic Labs](#), v jejímž čele stál [John Hanke](#), jeden z průkopníků mapovacích schopností Googlu. Světu se prezentovala jako nějaký chytrý start-up, ačkoli Google zůstal jejím hlavním investorem. Hra přenesla experimenty Googlu do reálného světa, do skutečných ulic, skutečných měst, **zapojila rodiny a přátele do vyhledávací hry, aniž by prozradila, že se skutečně jedná o účastníky, kteří jsou vyhledáváni. Hráči hry byli ve skutečnosti pěšáky ve větší hře vyššího řádu, jejímž cílem bylo zajistit „návštěvnost“ provozoven, které platily společnosti Niantic Labs poplatek za návštěvnost spotřebitelů přesně stejným způsobem, jakým online inzerenti platí za chování při kliknutí.** Niantic využíval [gamifikaci](#) s jejími odměnami a tresty k tomu, aby nahnal lidi ke svým zákazníkům z reálných podniků, od McDonald's a Starbucks až po Joe's Pizza, [tvrdí](#) Zuboffová.

Trvá ovšem na tom, že její útok [není](#) namířen proti technologiím jako takovým, ale proti ekonomické logice, která je jejich základem – „krádeží“. Nabízí možnost, že bychom mohli data a předpovědi využívat pro společné dobro.

Protiargumentem je, že existují základní kompromisy. Technologické služby, ať už jde o předpovídání odpovědí na SMS nebo nejrychlejší trasy jízdy autem, mohou fungovat pouze tak, že budou hromadit data a omezovat naše soukromí.

Jak můžete chránit svá data?

Odborníci doporučují podniknout následující kroky, aby vaše data zůstala co nejvíce soukromá, [informoval](#) portál *businessnewsdaily.com*.

Blokujte reklamy a sledovací programy. Reklamy, na které narazíte při procházení internetu, mohou shromažďovat vaše údaje. Mnoho webových stránek také obsahuje trackery, které mohou získat vaše údaje, a firmy k nim mohou získat přístup. Rozšíření prohlížeče, která blokuji reklamy a trackery, mohou kolem těchto informací vytvořit bariéru soukromí.

Použijte síť VPN. VPN neboli virtuální soukromá síť, je zabezpečené šifrované připojení mezi dvěma sítěmi nebo mezi konkrétním uživatelem a sítí. Umožňuje vám prohlížet internet v soukromí. (Ovšem pozor: na základě souborů cookie v prohlížeči jste stále identifikovatelní. Jejich používání si musíte vypnout sami.)

Přehodnoťte bezplatné aplikace a platformy. Platformy sociálních médií jsou zdarma, protože prodávají vaše data, aby dosáhly zisku. Totéž může platit pro jakoukoli bezplatnou aplikaci. To je důvod, proč se vyhnout bezplatným aplikacím nebo omezit používání bezplatných aplikací výhradně na ty od renomovaných společností. Například bezplatná mobilní aplikace Slack je pravděpodobně

v pořádku, protože za Slack můžete platit. Ale nějaká náhodná bezplatná herní aplikace bez placené možnosti může prodávat vaše data.

Zaregistrujte se k nedůležitým členstvím s falešnými informacemi. U nedůležitých služeb – řekněme u předplatného streamingu – může dojít k prodeji údajů o vašem jménu, telefonním čísle a adrese. Použití falešných informací může v tomto případě vaše údaje ochránit.

Vyhněte se propojování aplikací. Propojení vašich osobních aplikací může zvýšit jejich pohodlí při používání, ale tyto aplikace budou také vzájemně sdílet vaše data. Zjistěte, zda se můžete obejít bez propojování aplikací, abyste nevytvářeli další mosty od svých dat k firmám.

Tip: Dokumentární film o kapitalismu dohledu se Shoshanou Zuboffovou můžete zhlédnout [zde](#) v angličtině (možno nastavit anglické titulky).

[ZDROJ](#)